

In Memoriam

Toivo Veikko Nyyssönen 1921 – 2012

• Ari Kankkunen, Varkaus

Veikko, sukuseuramme 1. kunniajäsen, on joukostamme poissa. Sain olla saattamassa häntä viimeiselle matkalleen Jäppilän kirkossa 23. maaliskuuta.

Veikko oli syntynyt 13.9.1921 Jäppilän Silvastinmäellä. Samalla mäellä, samassa kotitalossa hän vietti viime syksynä 90-vuotispäiväänsä virkeänä ja jokaisesta vieraastaan iloiten. Silvastinmäellä hän asui koko pitkän elämänsä lukuun ottamatta sota-aikaa ja viimeisiä, palvelutalossa viettämiään vuosia. Palvelutalosta kirkonkylältä oli kuitenkin autolla lyhyt matka käydä välillä puuhastelemissa kotitalolla. Veikollahan oli edelleen voimassa oleva ajokortti!

Paitsi maanviljelijä Veikko oli myös muurari. Vieläkin kylillä kiitellään Veikon muuraamia uuneja. Muurarin taidot kulivat kuin perintönä suvussa; sekä Veikon isä että setä olivat molemmat olleet taitavia muurareita, ja samaa "vikaa" oli myös serkussa Sorsakoskella.

Toimekkaalle ja sovittevalle miehelle siunaantui runsaasti myös luottamustehtäviä: mm. kunnanvaltuutettuna, kunnanhallituksen ja rakennuslautakunnan jäsenenä sekä kotikylän, Huhtimäen, kansakoulun johtokunnan puheenjohtajana. Sotaveteraanina Veikko kanto

Veikko Nyyssönen vuoden 2010 sukujuhlissa.

huolta aseveljistä ja toimi vuosina 1995–2000 Jäppilän Sotaveteraanien puheenjohtajana. Kaiken tämän ohessa riitti aikaa myös harrastuksille, joista yksi rakkaimpia oli kuorolaulu. Veikko lauloi Jäppilän kirkkokourossa ja kirjoitti vuonna 1982 vihkosen seurakuntansa kuoron vaiheista. Niinpä kirkasäänisen kanttorin siunaustilaisuudessa laulama "Oi muistatko vielä sen virren" soi erityisen koskettavasti entisen kuorolaisen muistolle.

Veikko oli hyvin kiinnostunut myös sukututkimuksesta. Hän oli kerännyt ja tallettanut paljon tietoa suvustamme ja sen vaiheista. Suvun vanhoja työkaluja ja tarve-esineitä säilytettiin hy-

vässä tallessa ja järjestyksessä Silvastinmäen vanhassa aitassa. Minulle sukututkimusta aloitellessani Veikon tiedot ja tuki olivat ensiarvoisen tärkeitä. Sain käyttööni lehtileikkeitä, valokuvia ja asiakirjoja. Vierailin usein ja mielelläni Silvastinmäellä sekä yksin että perheeni kanssa. Sukuasioiden parissa tunnit kuluivat joutuisaan. Veikolla oli terävä muisti ja taito höystää muistelujaan hauskoilla jutuilla ihmisistä ja sattumuksista matkan varrelta. Samalla saimme koko perhe nauttia Veikon ja vaimonsa Hilkan vieraanvaraisuudesta ja sydämellisyydestä.

Sukuseuramme on saanut ammentaa Veikon tiedoista paljon arvokasta tallennettavaa. Kun Nyyssösten sukuseura perustettiin Varkaudessa 26.8.2000, Veikko oli sen perustajajäsen, ja hänet valittiin itseoikeutetusti seuran 1. kunniajäseneksi Pieksämäen sukujuhlissa vuonna 2007.

Veikkoa jäivät kaipaamaan tytär perheineen ja pojanpoika sekä sukulaiset ja lukuisa ystävien joukko. Veikon valoisa ja loppuun asti aktiivinen elämänsänsä, joka ankkuroitui kristilliseen elämäntattomuuteen, saakoon olla esimerkkinä ja elämän eväänä meille vielä matkaamme jatkaville. Sukuseurassa muistamme häntä kiitollisina. •

Ajankohtaista

Suvut kohtaavat Sortavalassa

Sukuseurojen Keskusliitto järjestää tänä kesänä matkan Sortavalaan 2.–5.8.2012. Lisätietoja: www.suvut.fi

Seuraava sukujuhla järjestetään Karttulan Syväniemessä heinäkuussa 2013.

Itse juhlaa varten kokoonnumme upeassa jugendtyylisessä kivilavetassa, Hermannitalossa, ja ohjelmassa on mm. teatteriesitys Hermannitalon kesäteatterissa.

Syväniemeen ja Hermannitaloon voi tutustua Syväniemen Kyläyhdistys ry:n internetsivuilla:

www.syvanniemi.org

Majoitustilaa löytyy läheisestä Maaseutuhotelli Eevantalosta:

www.eevantalo.fi

Kevään 2012 ylioppilaita:

Ada Nyyssönen,
Alppilan lukio
Anni Nyyssönen,
Voionmaan lukio
Alisa Nyyssönen,
Järvenpään lukio
Jasmina Anni Katarina Nyyssönen,
Kulosaaren yhteiskoulu
Jeremi Nyyssönen,
Raision lukio
Johanna Nyyssönen,
Sotungin lukio (Vantaa)
Joonas Nyyssönen,
Suonenjoen lukio
Miika Henriikki Nyyssönen,
Leppävaaran lukio
Paula Karoliina Nyyssönen,
Pieksämäen lukio
Saara Nyyssönen, Iin lukio
Samuli Nyyssönen,
Jyväskylän normaalikoulu
Satu Sinikka Nyyssönen,
Leppävirran lukio

Seuraava hallituksen kokous 22.9.2012 Espoossa.

Jäsenmäärä 268 henkilöä
toukokuussa 2012.

seuran
INFO

www.nyyssonen.info

Heikki Nyyssönen puheenjohtaja
heikki.nyyssonen@posti.talonetti.fi / puh. 08-5566 963
Taskilantie 29 A 3, 90580 Oulu

Heidi Markkanen jäsenasiat, tiedote
heidi.markkanen@nyyssonen.info

Ari Kankkunen tutkimusvastaava, sukutietojen tilaukset
ari.kankkunen@saunalahti.fi / puh. 040-8253 304
Kanervakuja 6 A 1, 78850 Varkaus

Puheenjohtajan palsta

• Heikki Nyyssönen, Oulu

Hyvät Sukuseuran Jäsenet!

Oulussa 18.5.2012

On taas aika kiittää Teitä, hyvät jäsenemme, arvokkaasta tuestanne sukuseurallemme! Se pitää seuran toimintakykyisenä. Sukuseuran toiminnan on oltava aktiivista, sillä vain aktiivisesti toimivalla sukuseuralla on tulevaisuutta. Ei saa jämähtää paikoilleen, on mentävä koko ajan eteenpäin. Se ei onnistuisi ilman jäsenistön kannustavaa tukea.

Hallituksen kokouksessa 12.5.2012 keskustelimme mm. näistä perusasioista. Seuran talous on kaiken toiminnan a ja o, ja se oli nytkin vahvasti esillä. Jäsentulot ovat talouden selkäranka. Jos se murtuu, ollaan lievästi sanottuna helisemässä. On erinomaisen rohkaisevaa ja motivoivaa, että seuramme jäsenmäärä on koko ajan kehittynyt suotuisasti ja lähentelee pian jo kolmeasataa. Aktiivista jäsenhankintaa on kuitenkin jatkettava. Sen suhteen kaikki apu Teiltä, hyvät jäsenemme, on kovasti tervetullutta! Antakaa tilaisuuden tullen sanan kiertää! Sama koskee luonnollisesti myös sponsorituloja. Voin toistaa tässä yhteydessä jo eräissä alkuaikojen Tiedotteessa (nro 2, 18.11.2002) ensimmäisen puheenjohtajamme esittämän vetoomuksen, joka on edelleen yhtä ajankohtainen: *"Kaipaamme kovasti ideoita, kuinka saisimme lisätuloja jäsentulojen lisäksi."* Pienistä puroista jne.

Kukapa haluaisi olla tukemassa sukuseuraa, joka ei pyri toteuttamaan toimintasuunnitelmaansa niin, että se vastaa jäsenistön odotuksia ja toiveita. Kukapa haluaisi istua sellaisen "vätön" yhdistyksen hallituksessa. Ei kukkaan! Oma hallituksemme ei ole tumpunut suorana odottanut, että jotain tapahtuisi. Mm. jokaisen sukuseuran ensisijaista tehtävää eli sukututkimusta on koko ajan viety systemaattisesti eteenpäin. Vuonna 2007, kun seura oli toiminut vasta seitsemän vuotta, ilmestyi 862-sivuinen Nyyssösten Sukukirja I. Sen painos on jo lopussa, mutta siitä saataneen vielä ns. digipainos. Suvun suuri kertomus jatkuu kohta Sukukirja II:ssa, jonka on suunniteltu tulevan

ulos ensi vuonna. Aikataulu on vielä tarkistettava, mutta toivotaan kovasti, että uusi sukukirjamme voitaisiin julkistaa jo ensi kesän sukujuhlissa. Se on sitten myös työn juhla. Läheltä asiaa seuranneena ymmärtää hyvin, miten valtava urakka sukukirjan tekeminen on. Voimia teille, Ari, Marianne ja Kari Pekka, loppurivistuksessanne, ja suuret kiitoksemme jo etukäteen!

On aika uskomatonta, että viime sukujuhlallamme, joka oli samalla seuran toiminnan 10-vuotisjuhla, on kohta kulunut jo kaksi vuotta! Kuten muistetaan, juhla oli Savonlinnassa, jonka tienoilla sijaitsee eräs sukumme lähtöpaikoista. Ei ihme, että muuan ensi kertaa sukujuhlaan osallistunut sukulaistemme lausahtikin, että hänellä oli juhlapaikalle tullessaan tunne, *"että ihan kuin olisi kotiinsa tullut"*. Kotiin on hyvä tulla, se tiedetään, mutta onhan se niinkin, että välillä on hyvä käydä kylässä! Ensi kesänä siihen on mitä mainioin tilaisuus. Eikä tarvitse lähteä kauas kotoa, sillä Karttula on esim. Suomenjoen lähinaapuri, ja Suomenjoki on myös yksi sukumme kantapaikoista. Sitä paitsi Karttulalla on oma ansaittu sijansa sukumme historiassa, onpa yksi suvun haaroistakin saanut Karttulasta nimensä.

Edellämäinitun hallituksen kokouksen yhteydessä hallitus katsasti Karttulan Syväniemellä sijaitsevan sukujuhlapaikan vielä toistamiseen. Oppaanamme oli tälläkin kertaa Maaseutuhotelli Eevantalon emäntä Eeva Partanen, joka on paikallinen yhdyshenkilömme, ja lupautunut auttamaan kaikissa käytännön järjestelyissä. Itse juhlaa varten kokoonnumme Hermannitalossa, mihin voi tutustua esim. internetin välityksellä Syväniemen Kyläyhdistys ry:n sivuilla. Ohjelmarunko on kutakuinkin valmiina. Ohjelmassa on mm. teatteriesitys Hermannitalon kesäteatterissa. Tässä vaiheessa ei esitettävästä näytelmästä valitettavasti ole vielä tarkempia tietoja. Kerromme lisää heti, kun tietoja saadaan.

Tässä ei nyt voi toivoa muuta kuin, että kaikki sujuisi Syväniemellä nuottien mukaan. Paikka on luonnonkaunis ja Syväniemen historia erittäin mielenkiintoinen. Siitäkin kuulemme lisää sukujuhlissa. Muistelen vielä ensimmäistä Jäppilän sukujuhlaa, jota sää ei erityisemmin suosinut. Edellisenä päivänä riehui Savossa oikea rajuilma, ns. Unto-myrsky, jonka rippeitä aisti ilmassa vielä juhlapäivänäkin. Juhlapaikalle ajaessaan saattoi vain kauhistella laajoilta alueilta kaatuneita puunrunkoja. Mitään sellaista emme nyt tietenkään toivo, mutta sopivan leutoa, reipasta myötätuulta voisi olla, sillä sitä tarvitsee myös Syväniemellä valittava seuran uusi hallitus. Toivotan omasta puolestani Teidät kaikki lämpimästi tervetulleiksi Nyyssösten Sukuseuran viidenteen sukujuhlaan Karttulan Syväniemelle! Oikein mukavaa ja virkistävää kesää! •

Sukuseura esittäytyi Kuopion sukututkimupäivillä

• Marianne Sartomaa, Pieksämäki

Suomen Sukututkimusseura ja Savon Sukututkimusharrastajat ry järjestivät 35. Valta-kunnalliset Sukututkimuspäivät Kuopiossa 16.–18.3.2012. Nyyssösten sukuseuralla oli oma osasto, jossa esiteltiin seuran toimintaa ja myytäviä tuotteita. Esittelijöinä toimivat Ari Kankkunen, Kari Pekka Nyyssönen, Pertti Frisk ja Marianne Sartomaa.

Osastomme oli mielestämme erittäin onnistunut. Vanhojen valokuvien näyttäminen videotykillä herätti ansaittua huomiota – kuultiin mm. kommentti: *"Nyyssöset ovat panostaneet!"* Myös Nyyssösistä tehtyjä esipolvitauluja tutkittiin tarkkaan.

Varkauden Seudun Sukututkijoiden osasto oli vieressä, joten molempiin seuroihin kuuluva Ari pystyi vaihtamaan osastoa lennossa. Ari oli myös kuuluttaja, joten joutui välillä pistäytymään läheisessä "kopissa".

Nimihakemisto Savon tuomiokirjoihin 1639–1809 on ollut Varkauden sukututkijoiden "suurhanke" jo vuosien ajan ja yksi tavoite saavutettiin, kun sukututkimuspäivillä julkaistiin Varkauden Seudun Sukututkijoiden tuottama Savon Tuomiokirjatie-tokanta. Tietokanta löytyy Suomen Sukuhistoriallisen Yhdistyksen sivuilta: <http://www.sukuhistoria.fi/savontk/> •

Kuvassa Kari Pekka Nyyssönen ja Marianne Sartomaa. Kuva Pertti Frisk.

Nyysösten dna-tutkimuksen ensimmäisiä tuloksia

• Heikki Nyysönen, Oulu

Sukututkimus osoittaa, että kaikilla Nyysösillä on yhteinen esi-isä, jossa eri sukuhaarat yhtyvät.

Useimmat Nyysösten sukuhaarat on voitu kirjallisin lähtein yhdistää toisiinsa. Poikkeuksena ovat Virtasalmen ja Pohjanmaan sukuhaarat. Niiden kohdalla tuli seinä vastaan.

Viime vuosikymmenellä on tietoisuus DNA-analyysistä sukututkimuksen apuvälineenä saavuttanut myös sukuseurat. Oma sukuseuramme on yksi edelläkävijöistä. Kun kirjallisten lähteiden tie oli perinteisessä sukututkimuksessa Virtasalmen ja Pohjanmaan haaran suhteen kuljettu loppuun, apua haettiin DNA-testeistä. Testit tilattiin yleisesti käytetystä FamilyTreeDna:n (FTDNA) laboratorion Yhdysvalloista.

Testi ja näytteiden antajat

Testilaboratorion tarjoamasta testivalikoimasta valitsimme tarkoitukseen sopivan Y-DNA-testin, jossa seurataan isälinjaa. Testiä varten saatiin näytteet seuraavilta varsinaisilta testihenkilöiltä:

Virtasalmen sukuhaara:

Reino Nyysönen

Nurmeksen sukuhaara:

Veikko Nyysönen

Leppävirran sukuhaara:

Mauri Nyysönen

Joroisten sukuhaara:

Risto Nyysönen

Karttulan sukuhaara:

Heikki Nyysönen

(allekirjoittanut)

Pohjanmaan sukuhaara:

Esko Heikinmäki

Testin yhteydessä näytteen antoivat myös seuraavat:

Paavo Nyysönen

Hannu Juhani Nyysönen

Lauri Olavi Tuomi

Matti Kalevi Tuomi

Erkki Juuti

(Pohjanmaan haara)

Panu Jussi Peuramäki

Näytteenantajien valinta oli uskottu Ari Kankkuselle ja

Erkki Juutille, jotka toimivat myös tutkimuksen koordinaattoreina. Ari hoiti myös yhteyksiä Suomen FTDNA-projektiin. Sen administraattorilta Lauri Koskiselta saimme arvokasta apua.

Näytteistä tilattiin 67 markkeria eli geenimerkkiä käsittävä testi. ”Väliaikatietoja” saatiin jo 12, 24 ja 32 markkerin analyysistä. Niiden perusteella ei vielä voitu tehdä lopullisia johtopäätöksiä. Testituloksia tuli FTDNA:n laajasta tietopankista monista muistakin henkilöistä, joilla ei oman tutkimuksen kanssa ollut mitään tekemistä.

Hieman terminologiaa

On ehkä syytä kertoa, mitä tarkoitetaan edellämainituilla markkereilla. Ne ovat sellaisia kohtia eli lokuksia DNA:ssa, joissa esiintyy yksilöjen välistä vaihtelua eli eroja ilmenee. Markkerit ovat joko tyyppiä STR (= mikrosatelliitti) tai SNP (= yhden nukleotidin polymorfismi). Jälkimmäisiä kutsutaan epävirallisesti myös ”snipeiksi”. Omassa testisämme tutkittiin nimenomaan STR-markkereita ja niissä esiintyvää vaihtelua.

Y-DNA-testin tuloksia saadaan jo alimmasta 6 markkerin tasosta alkaen, mutta henkilön DNA-profiili eli ns. haplotyyppi alkaa erottua selvästi vasta 67 markkerin tasolla. Haplotyyppi on eräänlainen geneettinen nimikirjoitus, tuntomerkki, joka ei ole väärennettävissä.

Testin tuloksia

Tarkastelen omia tuloksiani, koska niistä tutkittiin aina jopa 111 markkeria. Katsotaanpa ensin, miten hyvin tulokseni täsmäsivät muiden Nyysösten kanssa.

Kuten edellä on mainittu, edustin testissä Karttulan sukuhaaraa, joka kuuluu päähaaraan. Reino Nyysönen taas edusti Virtasalmen haaraa, jota ei ole voitu kirjallisin lähtein yhdistää päähaaraan. DNA-testissä meidän tuloksemme täsmäsivät täydellisesti, kun

vasta 37 markkeria oli analysoitu. Tämä antaa omalta osaltaan tukea sille oletukselle, että Virtasalmen haara on yhdistettävissä päähaaraan. Kirjalliset lähteet tältä osin vielä puuttuvat.

Muiden testissä mukana olleiden Nyysösten ja Nyysösjuuristen kanssa tuloksillani oli täysi vastaavuus myös Risto Nyysösen kanssa. Muutkin varsinaiset testatut olivat hyvin lähellä, kuten odottaa sopikin. Eroja eli mutaatioita on helposti aivan lähisukulaisten kesken. Testatussa STR-typissä mutaatioita tapahtuu kaiken aikaa ja ne voivat olla periytyviä.

Tukiko testi myös päähaaran ja Pohjanmaan haaran välistä yhteyttä? Se selvisi vertaamalla Esko Heikinmäen testitulosta päähaaran Nyysösten tuloksiin.

Aloitetaanpa kuitenkin Esko Heikinmäen tiedetyistä sukujuurista. Ne johtavat Nyysösiin, nimittäin Erik Laurinpoika Nyysöseen, joka syntyi Ähtärissä 1679 ja kuoli Evijärvellä 1762. Tämä isälinja jatkui Kupilan nimellä ja päättyi Kalle Kustaa Heikinmäkeen, jonka jälkeläinen Esko Heikinmäki on.

Heikinmäen esi-isää Erik Laurinpoika Nyysöstä ei ole kuitenkaan voitu kirjallisin lähtein yhdistää päähaaraan.

Heikinmäkeä ja allekirjoittanutta testattiin varmuuden vuoksi aina enimmäistasolla eli 111 markkeriin asti. Meidän tuloksissamme on tällä tasolla eroa vain neljällä mutaatiolla, mikä tarkoittaa, että Eskolla ja minulla on lähes 100 prosentin todennäköisyydellä yhteinen esi-isä 16 sukupolven päässä tai mahdollisesti jopa lähempänä. Se taas tarkoittaa, että yhteinen esi-isämme voi olla Nyysösten suvun kantaisä Olli Nyysönen. DNA-testi ei kuitenkaan anna näin täsmällistä tulosta, vaan ainoastaan todennäköisyyksiä.

Vertailukohteeksi voidaan ottaa toinen 111 markkerin testi, jossa allekirjoittaneen tuloksia verrattiin erään Väyrysen sukuisen kanssa. Testihen-

kilön, Juhani Väyrysen, saattoi aiempien DNA-tulosten nojalla otaksua edustavan Nyysösten lähisukua. Testissä Väyrynen jäi 9 mutaation päähän allekirjoittaneesta, joten ero myös Heikinmäkeen on selvä. Testi osoittaa kuitenkin, että Nyysösillä ja Väyryksillä on kuin onkin yhteiset juuret, joihin esim. edellä mainittuja ”snipejä” testaamalla on ehkä mahdollista saada lisävalaistusta. Tämä näyttäisi yleisemminkin olevan se suunta, johon DNA-tutkimuksemme voisi jatkossa edetä.

Yhteenveto

Yhteenvetona DNA-tutkimuksesta voi todeta, että se antoi positiivisen tuloksen, sekä Virtasalmen haaran että Pohjanmaan haaraan (Evijärvi) yhteys Savon päähaaraan sai vahvistusta.

Testin oheistuotteena saatiin laboratorion tietopankista runsaasti muitakin tuloksia, jotka antavat viitteitä jatkotutkimukselle. Sitä on jo käynnistelykin yhteistyössä muutamien muiden sukujen (mm. Väyrysten) kanssa.

Mainittakoon vielä lopuksi, että savolainen heimo, johon Nyysösetkin kuuluvat, näyttää DNA-tutkimusten perusteella syntyneen jo noin 1900 vuotta sitten, mahdollisesti Etelä-Savossa. Päätelmä vaatii luonnollisesti vielä jatkotutkimusta ajan ja paikan tarkentamiseksi. Siinä me Nyysösetkin voimme mahdollisuuksiemme mukaan olla mukana. Samalla saamme ehkä tarkempaa tietoa myös oman sukumme ajallisista ja paikallisista juurista.

Työsarkaa siis riittää. Jatkotutkimus edellyttää onnistuakseen hyvää suunnittelua, jo senkin takia, että sukuseuran taloudelliset resurssit ovat rajalliset. Harharetkiin ei ole varaa. DNA-maallikkoina tarvitsemme pätevää suunnitteluapua. Katse kääntyy tällöin Suomen FTDNA-projektissa mukana oleviin. Lauri Koskinen on kollegoineen jo ystävällisesti lupautunutkin auttamaan. •

Seuratoiminnan tukijat

Plaanana

- LIIKENNESUUNNITTELU
- ALUESUUNNITTELU
- YMPÄRISTÖSUUNNITTELU
- TIE- JA KATUSUUNNITTELU
- HANKINTAPALVELUT

Plaanana Oy | Hallituskatu 36 A | 90100 Oulu
puh. 0207 999 740 | fax. 0207 999 749 | www.plaanana.fi

Lemminkäinen

Paras tapa rakentaa

Lemminkäinen Infra Oy
Päällystystoiminta
Salmisaarenaukio 2
00180 Helsinki
puh. 02071 5006
www.lemminkaineninfra.fi

RUSKON BETONI OY
VALMISBETONITEHDAS

LAADUKASTA BETONIPALVELUA
www.ruskonbetoni.fi

FINNSEMENTTI

Rudus

celsa
steelservice

MELTEX OY
PLASTICS

Kanerva Oy
Kaide ja kuljetus

SEEPSULA

FORCIT

SOTKAMON
PORAKAIVO

SISÄ-SAVON
SÄHKÖ OY
Herralantie 5A
77600 Suonenjoki
Puh. (017) 513 013 Fax (017) 513 012

Kalajoen
Teräs Oy

KIVIJINJA OY

Kaide- ja Aitatyö Oy

KONE-KOSTAMO OY
SUOMEN TEIDEN
HYVÄKSI

RÄJÄYTYSKONSULTIT OY

GRANIITTIRAKENNUS
KALLIO OY
www.graniittirakennuskallio.fi

marimedia

novaholm

Sampo Pankki